

■ CONVIVENZA

La rusna da maternitad

DA VIOLA PFEIFFER*

Jau hai ina suletta buna docenta a l'universitad. Las autras èn schletas. Pitschnas, malsegiras, schenadas, dunnas encotschnidas che doceschon mender ch'ina scolara inamurada. Tar ils umens èsi tut auter. La proporziun tranter ils buns ed ils schlets docents è bler pli equilibrada. Cler, in pèr èn era schlets. I dat adina da quels che discurren cun vusch monotona u legian simplamain giu il script. Ma la finala datti bler dapli buns docents che docentas a l'universitad.

Quai ma fa quitads. Sche jau daventass ussa scolasta u docenta fiss jau lura automaticamain schleta? Dovr'ins ina vusch bassa ed in'authoritad masculina per esser acceptà en sala da prelecziun? U datti in'otra decleraziun per questa proporziun tranter bunas e schletas docentas?

Suenter in pèr discussiuns cun auters students hai jau remartgà in muster: La suletta buna docenta che jau hai è ina professuressa. Ella è pia ascendida tut ils stgalims da carriera a l'uni ed ha gèr da sa sviluppar. Tschellas docentas èn giuvnas assistentas tranter 25 e 30 onns che han gist doctorà. Ellas n'han anc nagina experientscha ed èn malsegiras. Pervia da quai èn ellas schletas. Tar ils umens èsi auter. Là hai jau ina massa docents ch'èn professers cun experientscha. Ma sa chapescha er assistents che n'han nagin'idea tge ch'els han da far en ina prelecziun.

I dat pia en egl ch'i dat ina gronda differenza tranter il dumber da professuressas e professers. Ma nua svaneschan atgna-



main tut questas mieuret-schenadas ch'èn uschè malsegiras? Daventan ellas professuressas e perdan lur malsegirtad? Na. Lura avessan nus gea tuttina dapli professuressas. Ellas svaneschan simplamain. Ma nua? La resposta è uschè simpla sco nauscha: Ellas svaneschan en la rusna da maternitad.

In'è nagut nov che dunnas èn dischavantagiadas sin il pli aut stgalim da carriera, surtut sch'ellas vulan avair famiglia. Uschia er a l'uni. Ils fatgs cumprovan: «57 pertschient studentas, 54 pertschient doctorandas, 18 pertschient professuressas», scriva l'Universitad da Turitg en ina comunicaziun. Bleras dunnas studegian, ma mo paucas ascendan. Quest fenomen vegn per ordinari numnà «leaky pipeline», ina lingua d'aua che perda, u sco che jau hai ditg «rusna da maternitad».

Quai è nausch e la societad duess sa turpegiar ch'i dat suenter tants onns da cumbat per l'egualitad anc adina uschè paucas dunnas sisum il stgalim da carriera. Igl è era donn, damai che la suletta professuressa che jau hai è a medem temp er excellenta. Ella è meglra che tut ils umens che m'han instrui a l'universitad. Dunnas han anc bler dapli potenzial.

Perquai sun jau leda che l'Universitad da Turitg

ha ussa lantschà in plan d'acziun per promover l'egualitad da las schanzas. Ils projects tanschan da la cumpatibilitad da professiun ed uffants fin a la promozion da carriera.

Cler, in process sco l'egualitad dovra ses temp. Forsa vegniss quai gea da sez. Ma uschè ditg ch'i dat partidas en Svizra che lantschan iniziativas che vulan puspè trametter las dunnas enavos en il perchasa ed en cuschina èn las schanzas nauschas che jau survegn anc dapli bunas docentas.

* Viola Pfeiffer ha 21 onns e studegia germanistica, istorgia e rumantsch a la Universitad da Turitg. Dasperas lavura ella 20 pertschient sco redactura tar la «Südoschtweiz». Ella viva cun ses geniturs e ses fragliuns ad Uznach en il chantun da Son Gagl.

Vocabulari

rusna da maternitad	= Mutterschaftsloch
schenà	= schüchtern
encotschnir	= erröten
equilibrà	= ausgeglichen
sa far quitads	= sich Sorgen machen
sala da prelecziun	= hier: Hörsaal (an der Uni)
ascender	= aufsteigen
staglims da carriera	= Karriereleiter
sa sviluppar	= sich entwickeln
dar en egl	= auffallen, ins Auge stechen
mieuretta	= Mäuschen
dischavantagià	= benachteiligt
sa turpegiar	= sich schämen
melgier/meglra	= besser
esser led	= froh sein
cumpatibilitad	= Vereinbarkeit
perchasa	= Haushalt

Die Kolumne «Convivenza» erscheint in der Regel am Montag in der «Südoschtweiz» und in der romanischen Tageszeitung «La Quotidiana». Unterstützt wird das Projekt von der romanischen Sprachorganisation Lia Rumantscha. Für Leserinnen und Leser, die nicht Romanisch verstehen, gibt es im Internet eine deutsche Übersetzung, und zwar unter www.suedostschweiz.ch/community/blogs/convivenza.